

A SZŐKE TISZA önmagán túlmutató jelentősége – a társadalmi együttműködés negatív példája

Illés Tibor fényképének felhasználásával készítette Dr. Balogh Tamás

Előszó:

Statler és Waldorf a '70-es-'80-as években a TV-ben sugárzott népszerű, folytatásos angol bábfilm-sorozat, a Muppet Show két karaktere volt (két New York-i szálloda, a Statler Hilton és a Waldorf-Astoria Hotel után kaptak nevet). Az ellenszenves öregember-pár a sorozatban a Show összes többi szereplőjét, lényegében az összes előadást folyamatosan és minden elképzelhető módon csak kritizálták a színház erkélyéről. (A „from the balcony” – vagyis „a páholyból” a sorozat nyomán angol szólássá is vált, egyértelműen utalva arra, hogy valaki kipárnázott körülmények közül mindig mindent csak kritizál, mintha értene hozzá, pedig a szerepe nem több mint az egyszerű nézőé). A saját szellemeskedésük mindig jól elszórakoztatta őket. Mindketten mérhetetlenül hozzáértőnek, okosnak és szórakoztatónak találták magukat. Állandóan panaszkodtak a show miatt s, hogy milyen szörnyűek az előadások, de a következő héten mégis mindig visszatértek és elfoglalták a legjobb helyet a házban.

A SZŐKE TISZA kapcsán kifejtett tevékenységünk közben végig úgy éreztük magunkat, mint a Muppet Show szereplői: a „mindentudó”, sőt – mindent mindig jobban tudó – emberek gúnyolódásait és csipkelődéseit, olykor epés kirohanásait kellett elviselnünk. Bármit csináltunk, semmi nem volt jó; bármihez fogtunk, azt biztos, hogy mások ezerszer jobban tudták volna csinálni; bármit javasoltunk, másoknak rögtön sokkal több, sokkal jobb és sokkal szakszerűbb ötlete támadt...

Végig rendületlenül bíztunk benne, hogy tájékoztató tevékenységünkkel sikerül összekovácsolni az érdeklődőket és eredeti célunkhoz híven ezzel ösztönözhetjük egy olyan együttműködés kialakítását, ami legalább nyomokban emlékeztet arra az összefogásra, ami az angol CUTTY SARK megmentéséhez végül is hozzájárult. Tévedtünk. Az általunk biztosított információk csak arra voltak jók, hogy rendszeres utánpótlást biztosítsanak ahhoz, hogy mindig legyen miről beszélni, hogy legyen, amin köszörülhetik a nyelvüket/tollukat azok, akik a leginkább csak erre vágytak.

A hajó helyzete azonban ettől semmivel sem lett jobb. A lelkes érdeklődőktől – egyszerű fórumozóktól (köztük még háziasszonyoktól is) – a legkülönbébb szakmák mesterein át, sokak véleménye megjelent a hajóval kapcsolatos internetes oldalakon. Mellettük azonban a dilettantizmus és a fantazmagória legmagasabb csúcsait ostromló személyeknek is fórumot biztosítottak az internetes közösségi oldalakon. Ezekről az emberektől a legtöbb esetben csak alaptalan vádaskodás, a helyszínen szerzett tapasztalatokkal igazolt tények helyett csak feltételezéseken alapuló találgatások, a valóság ismeretén alapuló józan véleményformálás helyett a félig, vagy egészen alaptalan információkon alapuló érzelmi megnyilvánulások: szitok és mocskolódás áradt az érdeklődők felé.

Pedig a közönség soraiban sok esetben olyan idős hajósok, gépész szakemberek, stb. is jelen voltak, akiket valószínűleg inkább a saját szeretettel ápoltt szakmájuk iránti lelkesedésük motivált. Szinte elképzelhetetlennek tartom, hogy ezek a tiszteletre méltó szakemberek, vagy rajtuk kívül akár csak a jobb érzésű, egyszerű érdeklődők azonosulni tudtak volna a velük egyazon virtuális közösségben kommentelő – így a külső szemlélő számára úgy tűnhetett: az ő nevükben is nyilatkozó – hangadók válogatott durvaságaival. Mégsem tiltakoztak soha, legfeljebb hallgattak... S talán (bár ez sosem fog kiderülni, hiszen erről sem nyilatkoztak), csendben szégyenkeztek a társaik viselkedése miatt.

A szólás szent szabadsága a demokrácia velejárója, de azért, ami sok az sok. A tapasztalt magatartás éppen olyan gyalázatos, mint ami ellen a SZŐKE TISZA sorsán felháborodott „virtuális demonstrálók” tiltakoztak. Hiszen az, hogy valaki ténylegesen tesz valamit, természetesen nem azt jelenti, hogy ezek a tettek minden vitán felül állnak, hanem csak azt, hogy senki másnak nincs joga vitatni őket, aki nem volt ott és nem vett részt a munkában, vagy nem tett semmit azért, hogy a vélt helyesebb, szakszerűbb, jobb megoldást a gyakorlatban is alkalmazza vagy alkalmazhatóságáról meggyőződjön.

Mindezek alapján a számomra úgy tűnik, hogy az általános magyarországi vitakultúrából (pontosabban annak abból a részletéből, amelyet a SZŐKE TISZA kapcsán az említett fórumokon megismerhettem) két összetevő hiányzik: a vita és a kultúra. Ezzel természetesen nem a „közönség” lelkületének és szakmai felkészültségének állapota miatt kesergek. Hiába való lenne, hiszen – mint tudjuk – a közönséget lecserélni nem lehet. Sokkal fontosabb azonban az a kérdés, hogy hogyan tovább? Ilyen módon szocializálódott – további ismeretek elsajátítására nem hajlandó, a megfelelő ismeretekkel rendelkezők véleményét ugyanakkor kerek-perec elutasító – emberekkel hogyan lehet közös eredmények elérése érdekében együttműködni?

A kérdésre egyelőre nem ismerem a választ, de a jelenséget komoly és – ha általános, akkor igen aggasztó – problémának tartom. Ezen a ponton már rég nem csak a SZŐKE TISZÁRÓL van szó, hiszen a híres francia államtudós, Ernest Rénan szerint a társadalom attól az, ami, hogy az embereknek sok közös ügye van... Ebben a tekintetben tehát a SZŐKE TISZA esete lakmuspapír, amelyen a társadalom egésze szempontjából is fontos közösségi kapcsolatok, interperszonális akciók minősége is lemérhető.

A hajós szakmai közösségek véleménye

Egyedül a Magyar Hajózásért Egyesület és a Zoltán Gőzös Közhasznú Alapítvány tagjai voltak azok, akik 2012 márciusa folyamán megkísérelték saját erőből a felszínre hozni a hajót. Valódi tettekkel kizárólag ők járultak hozzá a hajó sorsának javításához, mint ahogy a közvélemény pontos – mindenféle elfogultságtól mentes és lehetőségekhez képest aloposságra törekvő – tájékoztatásához is egyedül csak az egyesületünk járult hozzá. Egyedül a mi honlapunkon jelentek meg rendszeres és szakszerűsége törekvő kommentárok, tudósítások a nagyközönség számára (ezt viszont a mentést végzők vették zokon).

Összefoglalóan: Egyesületünknek a hajó érdekében kifejtett tájékoztató tevékenysége eredménytelen volt. Nem lett jobb tőle a hajónak, de (legalábbis, ami a kapott véleményeket illeti) rosszabb lett tőle az egyesületünknek.

Azt hittük, hogy sikerülhet – a CUTTY SARK megmentéséhez hasonló közösségi összefogást teremteni. Naivak voltunk. A laikus közönség egy részében sikerült ugyan rokonszenvet ébreszteni a hajó iránt, ám sajnos ez az érdeklődés a szakmai körök részéről válasz és irányítás nélkül maradt, láthatóan nem tudtak és nem akartak mit kezdeni vele. Nem szólították meg az érdeklődőket, nem közölték, hogy ki és mivel tudna segíteni. Az érdeklődést ehelyett tolakodásnak, több száz kilométerről, a klaviatúra mögül osztott kéretlen jó tanácsnak vették. Általában is úgy érezték (és lépten-nyomon éreztették is az érdeklődőkkel), hogy akik ilyen módon nyilvánítják ki az érdeklődésüket, azok a valódi mentést végzők ellen dolgoznak, nem hitelesek, röviden: izgága mihasznák. Egyesületünket is - minden további megkülönböztetés nélkül – ebbe a kategóriába sorolták.

A világ többi országában létező civil (ebbe a körbe ott a laikus civileket is beleértik) támogatást tehát nem sikerült kialakítani, nem sorakozhatott fel a mentést a helyszínen végzők mögött olyan tömeg, amely érdemben tudott volna hozzájárulni a mentőakció sikeréhez: Az egyesületi kampány vezetőjeként többször személyesen is megkérdeztem a helyszínen dolgozókat, hogy egyesületünk aktivistái menjenek-e a helyszínre, vagy toborozzunk-e további önkénteseket, kérjünk-e a nyilvánosságtól bármilyen egyéb segítséget (anyagi vagy tárgyi felajánlást) a honlapunkon. Hiszen a blog-bejegyzéseket követve nyilvánvaló volt, hogy sokan tőlünk függetlenül is szeretnének tenni valami kézzelfoghatót, volt, aki embereket, volt, aki pénzadománygyűjtést szervezett. Mégis minduntalan azt a választ kaptuk, hogy „egyelőre nem kell”.

A távolságtartó magatartás következtében valódi párbeszéd nem alakult ki a külvilággal. Ennek köszönhetően a mentést végzők végig – maguk választotta – jelentős elszigeteltségben dolgoztak. Mindez különösen azért furcsa, mert jól láthatóan minden érdeklődő rendszeresen olvasta a honlapunkon a hajóval és a mentéssel kapcsolatban közzétett információkat (máshonnan nem is nagyon tudtak volna meg semmit, mert szinte titkolták az információkat a nyilvánosság elől, ezzel is eleve kizárva annak a lehetőségét, hogy valaki esetleg segítségnyújtást ajánljon fel). Tájékoztató tevékenységünkkel kapcsolatban konkrét kifogást csak kevesen emeltek. A márciusi mentési kísérletet követő egy hétben megjelent összes bejegyzés "gazdái" közül mindössze ketten. A többség egyszerűen csak kikérte magának, hogy egy olyan szervezet mer kampányolni, amelynek a tagjai soha nem teljesítettek tényleges hajós szolgálatot (ami ráadásul nem is igaz), ezért - úgymond - nem részei a hazai hajós társadalomnak.

Igaz, hogy a műszaki mentés idején a TIT HMHE egyetlen önkéntese sem volt a helyszínen, azonban ennek ellenére kampányunk így is elért néhány eredményt:

- 1) Március 3-án** megjelent a hajó történetének máig legteljesebb bemutatása. (Bár öröm az örömben, hogy ezt a magunk elé tűzött feladatot – a saját hibánkból – nem tudtuk maradéktalanul közmegelegedésre teljesíteni, mert a közzétett tanulmány végéről lemaradt a képek forrásjegyzéke, amit a jogtulajdonosok felszólítására utólag kellett pótolni).
- 2) Március 8-án** a KÖH meghallgatta az összes érintett civil szervezet véleményét és velük közösen alakította ki a továbbiakkal kapcsolatos álláspontját, ennek hatására nem lett KÖH-engedélyköteles a mentés.
- 3) Március 13-án** Czakó László ipari bűvár a Szegeden dolgozók rendelkezésére állt.
- 4) Március 14-én** a helyszínhez legközelebbi Alsó Tiszavidéki Vízügyi Igazgatóság igazgatója további szivattyúk rendelkezésre bocsátását engedélyezte, amelynek köszönhetően az addigi 5000 liter/perc összes szivattyúkapacitás 11 500 liter/percre emelkedett.

Mindezt aligha lehet úgy minősíteni, hogy a mentést végzők ellen dolgozunk. Mégis pontosan ezzel vádoltak bennünket. Egyesületünk tevékenységét általában rossz néven vették és kifogásolták:

- 1) Azt kifogásolják, hogy egyáltalán kommunikáltunk a mentés részleteiről, holott megállapodás született arról, hogy semmilyen közlés nem hangzik el. Ez a megállapodás Szegeden született, 2012. március 9-én. Ezen az egyeztetésen egyesületünk egyetlen képviselője sem volt jelen, mi tehát semmilyen vállalást

nem tettünk (a március 8-i KÖH-ös egyeztetésen – ahol a felek szintén „némasági fogadalmat” tettek, s ahol mi is jelen voltunk – mindössze azt vállaltuk, hogy a védési eljárással kapcsolatban nem nyilatkozunk, s ezt a mai napig is tartjuk). Egyébként nem világos, hogy ha csupán a valós tények kommunikációjára kerül sor (nem pedig hazugságok és légből kapott információk terjesztésére), - kizárólag azzal a céllal, hogy az ügynek támogatókat szerezzünk – akkor, az kinek árthat?

- 2) Azt is állították, hogy mi az egész hajó védelemben vételét akarjuk. (Nem világos, hogy ez miért baj?) Példaként azt hozzák fel, hogy a 'Műemlékek.info' oldalon azután jelent meg a „*Szőke Tiszát menteni vagy nem menteni ez itt a kérdés*” című írás, hogy beszereztük a Ganz Danubius Vitla Kft. szakvéleményét a hajóról. Nos ez a vád egyszerűen nem igaz. A szakvélemény ugyanis sehol sem állítja, hogy az egész hajót védelemben kellene venni. Annyit mondd csupán, hogy – ha teljesülnek bizonyos feltételek (vagyis eleve feltételes az egész !) – akkor és csak akkor ki lehet sólyázni a hajót! Hol jelenti ez azt, hogy akár mi, akár a szakvéleményt adó amellelt kardoskodna, hogy minden áron egészében kell védeni a hajót? A 'Műemlékek.info' cikke március 10-én jelent meg. Március 13-án viszont egyesületünk honlapján közzétettük a „SZŐKE TISZA – bontás vagy új építés” c. cikkünket, amelyben jeleztük, hogy el tudjuk fogadni a bontást, ha bizonyítást nyer, hogy tényleg nincs más megoldás. De nem nyert – azóta sem! Milyen hajóimádó az, aki kapásból bontani akar, és meg sem próbálja legalább hitelt érdemlően (kétségbevonhatatlan meggyőző- és bizonyító erejű mérésekkel és tényekkel alátámasztott írásbeli állásfoglalás alapján) kimutatni, hogy tényleg hiányoznak a felújítás feltételei, ezért objektíve sincs más lehetőség, mint a bontás?

A levonható következtetés nem sok: a laikus civil segítő szándék ma Magyarországon megfelelő irányítás nélkül marad. A professzionális szervezetek ma egyszerűen nincsenek felkészülve arra – sem mentálisan/lelkileg, sem technikailag/a napi rutint tekintve (szóvivő, kommunikációs stratégia, stb. révén) – hogy a tevékenységük iránt megnyilvánuló közérdeklődést a saját tevékenységük támogatására alkalmassá tegyék.

Sajnálatos, hogy a SZŐKE TISZA kapcsán utóvédharcokra – nemtelen magyarázkodásra – kényszerülünk. A jelen esetben azonban aligha követhető az „okos enged” taktikája, mert a kellően át nem gondolt, de széles körben hangoztatott hamis vádak egyesületünknek árthatnak. Mindez igen igazságtalan, hiszen egyesületünk soha semmilyen hamis hírt nem terjesztett, vagy tett közzé, a fenti vádak pedig – amint látható - alaptalanok. Folyamatosan kértük, hogy mindazok, aki véleményt kívánnak alkotni a szervezetünkről, ezt a tények ismeretében tegyék! Mi is ezt tesszük: egyetlen közlésünk tartalmát sem saját kútforrásból, ellenőrizetlenül közöltük: Minden közlésünket a megfelelő szakértőkkel előzetesen írásban egyeztetettük, s csak a kapott írásbeli kiegészítéseket, javításokat követően tettük közzé azokat (sokszor – amikor erre az érintettektől felhatalmazást kaptunk – magukat a szakvéleményeket is publikáltuk). Ennek ellenére mindig akadtak olyanok, akik a ténytudás mellőzésével, pusztán indulati alapon közelítették meg a kérdést és véleményezték (bírálták) egyesületünket.

És a laikus civil közösségek?

A szakmai (a civil hajós) közösség mentésben résztvevő részének – fogalmazzunk finoman – egyesületünkkel szembeni távolságtartása természetes várakozást ébresztett bennünk a különböző internetes közösségi oldalakon spontán létrejött szerveződések iránt: hátha az ő érdeklődésük alkalmas arra, hogy a megfelelően alapos tájékoztatás alapján hozzájárulhasson a hajó megmentéséhez. Nos, nem volt az.

Általában elmondható, hogy a SZŐKE TISZA kapcsán bár máig nagy az elégedetlenség és sok a javaslat, csak nagyon kevés a megvalósítható alternatíva és még kevesebb a megvalósítás érdekében tett gyakorlati lépés.

A kevés kivételtől eltekintve a hivatkozott internetes közösségi oldalakat csupán a hajó sorsa iránt valóban bizonyos érdeklődést mutató, ámde alapvetően passzív és sokszor laikus „mérsékelt érdeklődők”,

valamint a tettvégyukat tettek helyett leginkább szavakban megélő, jellemzően teljesen szakszerűtlen, ugyanakkor durva „szájhősök” látogatják. A legrosszabb, hogy az írásokból tükröződő gondolkodásmódban láthatóan nincs jelen az a természeti törvényekhez hasonlóan mindenki által ismerendő egyszerű összefüggés, amely a tettek és következményeik; az ok és az okozat között húzódik.

Számtalan óhajt, javaslatot és számítást megfogalmaztak például azzal, hogy kinek hány forintot kellene/kellett volna összeadni ahhoz, hogy megvásárolhassák a hajót. Ugyanakkor soha, senki nem kezdeményezett ezügyben semmit. Nem jelent meg a közösségek oldalán egyetlen felhívás vagy bankszámlaszám se. A valóban gyűjtést kezdeményező Zoltán Gőzös Alapítvány gyűjtési akcióját viszont igyekeztek teljes erővel ellehetetleníteni (majd utólag többször felrótták az alapítványnak, hogy nincs pénze). Ezek az emberek végül csodálkozni fognak, hogy nem sikerült megmenteni a hajót... S „természetesen” megingt más lesz a hibás, ők a legkevésbé sem.

Olykor, ha nagyritkán el is hangzott egy-egy használhatónak tűnő javaslat, annak a kellő – de legalább a szavahihetőséget valószínűsítő - alapossággal történő bemutatása mindig elmaradt, így sohasem derült ki, hogy végül is mi az, ami megvalósítható lenne, és mi az, ami nem. A „*szerintem ezt vagy azt kellene tenni*” típusú hozzászólások teljesen általánosak voltak. Indoklásként legfeljebb annyi hangzott el, hogy „*itt vagy ott, már sikerrel alkalmaztak hasonló megoldást*”, de hogy az adott eljárást konkrétan hogyan lehetne a SZŐKE TISZÁra adaptálni, annak a kifejtése rendre elmaradt. Ha valaki erre irányuló kérdést tett fel, azt leginkább támadásnak vélték és sértődötten utasították vissza.

Rendszeres volt továbbá a követelkezés: „*tegyék ezt vagy azt*”, „*adják nekünk*”, „*hozzák már a szivattyúkat*”, persze mindig mások. Hogy a megszólítottaknak miért is kellene teljesíteni ezeket a követeléseket, arra nézve nem hangzott el érv. Csak rendszeresen ismételték „*mi vagyunk a jó fiúk, mi akarjuk csak igazán megmenteni a hajót, mi lenne a hajóval nélkülünk*”...

Az említett közösségek tagjai elvakultságukban már odáig mentek, hogy videofilmet állítottak össze, amelynek a szövegét több idegen nyelvre is lefordították és a You Tube közösségi portálon keresztül az internet nemzetközi közönségével is megosztották, kifejezetten és bevallottan azzal a céllal, hogy lejárássák azokat, akik szerintük a hajó elsüllyedésével és jelen állapotával kapcsolatba hozhatók. Több ízben pedig levelet írtak állami szerveknek és befolyásos politikusoknak, amelyekben egyes szervezeteket, személyeket meg is neveztek és vélt panamázással vádoltak bármiféle bizonyíték nélkül). Ennek következtében magatartásuk általános hitelrontás, ami a jó hírnév megsértése, illetve rágalmazás címén akár peresíthető is lenne (melléklet).

További problémát okozott, hogy egyes – a hajó további sorsával kapcsolatos – megoldásokat a közösség tagjai kapásból elutasítottak, mert azok nem egyeztek a saját elképzeléseikkel. Tették ezt arra hivatkozva, hogy a hajó nemzeti érték, ezért egyben és eredeti formájában kell megmenteni, abba mindenfajta beavatkozás tilos. Többször igyekeztünk jelezni, hogy a nemzeti értékek megmentése is pénzbe kerül (a pénz csak akkor nem számít, ha mindazt, ami a mentéshez kell, azok, akik rendelkeznek vele, teljesen ingyen és bérmentve felajánlják, ám ilyen felajánlás nem érkezett).

Jeleztük azt is, hogy az eredeti állapot szerinti felújítás legnagyobb anyagi kockázata nem maga a felújítás, hanem az üzemeltetés. Ez az, ami valószínűleg drága és gazdaságtalan lesz, ha az eredeti állapotot állítják helyre. Persze ez is vállalható, ha a veszteséget valaki rendszeresen visszapótolja.

Viszont ha nem teszi meg ezt senki, a hajó egy-két évtizeden belül jó eséllyel újra abba az állapotba kerül, amiben most van, mert nem lesz pénz a karbantartására. A hivatkozott internetes közösségek erre kb. olyan választ adtak és adnak azóta is, hogy „*kit érdekel, előbb jussunk el odáig, aztán meg majdcsak lesz valahogy*”. Csakhogy ilyen mentalitással nem lehet odafordulni senkihez, akitől azt várjuk, hogy a saját milliárdjait a hajóra költse. Se a kormányhoz, se egy bankhoz, se egy magánszemélyhez! Ez azonban az érintetteket láthatóan nem érdekli...

A befektetőket viszont annál inkább! Ők ugyanis azt kérdezik: „*Miért ebbe fektessem a pénzem, miért ne valami másba? Hogy fog ez nekem megtérülni? Mitől lesz jobb Nekem azért, hogy erre a célra adtam pénzt és nem más célra?*” Erre a hivatkozott internetes közösségek válasza kb. az, hogy „*Hogyhogy? Hiszen ez egy nemzeti érték! Szégyellje magát mindenki, akitől egyáltalán kérni kellett, s akinek nem volt annyi esze, hogy magától, kérés nélkül ajánlja fel a szükséges forrásokat!*”

Összességében: A nemzeti értékek védelméhez nem egy hatósági határozatra van szükség (egy pecsétetes papírra arról, hogy ez vagy az nemzeti érték), hanem rendszeres állagmegóvásra. Ami bizony pénzbe kerül. Hacsak nem tudunk magunk festéket előállítani, hacsak nincs egy hajógyár a hátsó kertben, ahol partra emelhetjük a hajót, hogy leverjük róla a rozsdát, hacsak nem saját szélerőművel állítjuk elő a gépek működéséhez az elektromos áramot, stb. Ám a hivatkozott internetes közösségeket ez láthatóan nem érdekelte. Valószínű, hogy ezúttal is azt gondolják, hogy a működtetés során képződő anyagi hasznót valaki az egyéni érdekei szempontjából tartja szükségesnek, nem pedig azért, hogy aztán visszaforgassa a hajóra. Nos, ismert a térdszalagrend jelmondata: „*Honi soit qui mal y pense*” – „*Rossz az, aki rosszra gondol*”...

A laikus közösségek megítélését tovább rontotta, hogy egyes tagjaik gyakran olyan megfogalmazást használnak, amiből arra lehet következtetni, mintha saját magukat és az általuk képviselt közösséget a teljes magyar társadalommal azonosítanák.

Rendszeresen állítják továbbá, hogy közösségük teljesen felkészült, az utolsó részletekig kidolgozott kész tervekkel rendelkező csapat, amely tettere készen állt és várta, hogy „*eldördüljön a startpisztoly*”. Ha nekik adták volna a hajót, az már meg is lenne mentve. Ehelyett? Szörnyűség! Elorozták előlük a lehetőséget, pedig ők már majdnem megmentették a hajót! Információim szerint kész tervekkel csak a Zoltán Gőzös Közhasznú Alapítvány rendelkezik. A felkért hajóépítő mérnököknek, a századfordulós belső dekoráció, az egyedi bútorzat és ornamentika tervezéséért 2007-ben 6,0 M Ft-ot fizettek. A tervanyag 3 kötetet (!) tesz ki. Ezek valóban tervek. Azt, hogy a hivatkozott internetes közösségek tagjai milyen tervekről beszélnek, nem tudni (hiszen nem hozzák nyilvánosságra azokat).

A hivatkozott közösségek tagjai azt is gyakran állítják, hogy ők maguk azért nem tudtak részt venni a hajó eladására a felszámolási eljárásban meghirdetett árverésen, mert úgymond sok időbe telik az alapítványtétel. Valószínűtlen azonban, hogy az alatt az idő alatt, ami február 26-tól – a hajó elsüllyedésétől – eltelt, ne lehetett volna nyitni egy számlát. Nem tapasztalható ugyanis, hogy a bankok ennyire elzárkóznának attól Magyarországon, hogy az ügyfelek hozzájuk vigyék a pénzüket.

Végül a közösség gyakran visszatérő érvei: „*megmenthettük volna*”, „*már felújítási támogatók is jelentkeztek*”, „*civilek jelentkeztek segítségüket felajánlva*”, stb., stb. Egy baj van csak: mindebből semmi sem látszik. Eddig kizárólag annyi történt a hajóval, amit a magyar Hajózásért Egyesület és a Zoltán Gőzös Közhasznú Alapítvány önkéntesei márciusban (a sikertelen mentési kísérlet alkalmával) megtettek, plusz, amit a segítők (Egyesületünk és Illés Tibor) elintéztek (szivattyúk, búvárok, KÖH-meghallgatás, Városkép-védelmi Bizottsági tárgyalás, Kormányulési tárgyalás, állami elővásárlás reális lehetőségének kialakítása, interjúk, stb.). Ezen kívül semmi más nem látható.

Összességében tehát elmondható, hogy a hivatkozott internetes közösségi oldalak látogatóinak a pusztá beszélgetés szintjét egyszer sem sikerült meghaladniuk (ez alól üdítő kivételt csak a láthatóan objektív társra törekvő 'Műemlékek.info' és az üzemeltetője által fenntartott „Mentsük meg a SZŐKE TISZÁT” c. facebook-oldal kezdeményezései jelentettek). A mentés kapcsán a megvalósíthatósághoz szükséges részletességű kérdések vagy soha fel sem merültek, vagy ha felmerültek is, sohasem születtek rájuk egzakt válaszok. A SZŐKE TISZÁról minden tét nélkül, általánosságban beszélgetni bármeddig lehet, mindenféle konkrétság nélkül. Ám, ha a valódi érdekérvényesítés a cél (a tárgyalóképesség demonstrálása pl.: akár a leendő tulajdonossal szemben is, vagy alapítványtétel, vagy állami szervek bevonása, vagy

közéleti személyiségek, vagy a média mozgósítása, stb., stb.), akkor nem ártott volna, ha pontosan az ilyen kérdéseket gondolják végig és a valódi kérdésekre igyekeznek valódi válaszokat adni. Hiszen – amint azt a korábbiakban is bemutattuk – a "gyakorló hajósok" határozottan éreztették mindenhol és mindenkivel: amíg nem ilyen, nyilvánvaló és egyértelmű (mi mennyi típusú) kérdésekről beszélünk, a maguk részéről úgy tekintik, hogy nincs közös nyelv, s a laikus közösség tagjai nem partnerek.

Igazuk van: minden/bármilyen, ami a SZŐKE TISZÁval történik, pénzbe kerül. Ha valakinek nincs pénze, csak elvárása, akkor az a minimum, hogy igyekeznek az elvárható alapossággal alátámasztani az igényeit azokkal szemben, akik a pénzüket a SZŐKE TISZÁba fektetik. Különböző módon várják el, hogy azt tegyék, ami szerintük helyes vagy kívánatos? Kifejezetten aggasztó, hogy ezt az összefüggést a hivatkozott közösségek tagjai – tisztelet a kivételnek – nem ismerték fel és minden követelésüket jogosnak és méltányosnak vélték, s vélik ma is, értetlenül szemlélve, hogy miért nem teljesítik azokat...

Noha igyekeztünk pontos és alátámasztott tájékoztatást nyújtani, illetve közelíteni a különböző álláspontokat, tevékenységünk miatt végül mégis csak sértettséget éreztek az érintett hajós szakmai körök és a laikusok egyaránt (az előbbiek azért, mert a tájékoztatás pusztán tényét is sérelmesnek tartották, az utóbbiak meg azért, mert sérelmesnek tartották az egzakt érvelésre vonatkozó figyelmeztetéseinket). Egyesületünk kampánya így a SZŐKE TISZA pusztulását nem tudta megakadályozni, legfeljebb elodáznia. Nem biztos, hogy egyáltalán megakadályozható volt még. Ez mindenesetre most már soha nem fog kiderülni...

Jó hírnév, hitel, becsület – és annak megsértése:

A Polgári Törvénykönyv (Ptk.) 76.§ és 78.§, illetve a tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (Tpv.) 3. §, továbbá a büntető törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (Btk.) 179. § és 180. § az alábbiakat tartalmazza.

Jó hírnév megsértése

Ptk. 76. § *A személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti különösen* az egyenlő bánásmód követelményének megsértése, a lelkiismereti szabadság sérelme és a személyes szabadság jogellenes korlátozása, a testi épség, az egészség, valamint **a becsület** és az emberi méltóság **megsértése**.

Ptk. 78. § (1) A személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a jóhírnév védelmére is.
(2) **A jóhírnév sérelmét jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó, azt sértő, valótlan tényt állít, híresztel, vagy való tényt hamis színben tüntet fel.**

Hitelrontás

Tpv. 3.§ **Tilos** valótlan tény állításával vagy híresztelésével, valamint valós tény hamis színben való feltüntetésével, úgyszintén egyéb magatartással **a versenytárs jó hírnevét** vagy hitelképességét **sérteni illetve veszélyeztetni.**

Rágalmazás

Btk. 179. § (1) Aki valakiről, más előtt, **a becsület csorbítására alkalmas tényt állít vagy híresztel**, vagy ilyen tényre közvetlenül utaló kifejezést használ, vétséget követ el, és **egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.**

(2) **A büntetés két évig terjedő szabadságvesztés**, ha a rágalmazást

- a) aljas indokból vagy célból,
  - b) **nagy nyilvánosság előtt,**
  - c) jelentős érdeksérelmet okozva
- követik el.**

Becsületsértés

Btk. 180. § (1) Aki a 179. § esetén kívül mással szemben

- a) a sértett munkakörének ellátásával, közmegbízatásának teljesítésével vagy közérdekű tevékenységével összefüggésben,
- b) **nagy nyilvánosság előtt**

a becsület csorbítására alkalmas kifejezést használ, vagy egyéb ilyen cselekményt követ el, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Az (1) bekezdés szerint büntetendő, aki a becsületsértést tettelesen követi el.

Sajnálatos, hogy a SZŐKE TISZA kapcsán kibontakozott nyilvános kommunikációban többször megjelentek olyan közlések is, amelyekkel összefüggésben a fenti törvényi tényállások vizsgálata is indokolt, hiszen a sértettek sokszor érezhették úgy, hogy a hozzászólások, vélemények indulatossága, hangvétele, vagy a bennük megfogalmazott és tényként feltüntetett állítások a valóságnak nem megfelelőek, ezért számukra sértők.